



erkenden onzekerheden over corona. FOTO ANP



duidelijk was, en wonnen juist daarvoor vertrouwen. Transparantie over twijfel bleek geen zwakte, maar een voorwaarde voor geloofwaardige communicatie.

De stelligheid van verkiezingscampagnes verdwijnt bovendien zodra er na de uitslag een coalitie gevormd moet worden. Dan worden beloftes afgezwakt, verandert zekerheid in compromis, en volgt teleurstelling. Het is een voorspelbare cyclus. Maar het is ook een uitnodiging om na te denken over wat we van onze politici verlangen. Niet wie het hardst roept, maar wie verantwoordelijkheid neemt. Niet wie het zeker weet, maar wie bereid is om te luisteren.

Niet straffen voor eerlijkheid

Die bereidheid vraagt moed, maar verdient ook steun vanuit de samenleving. We kunnen politici niet aanmoedigen om eerlijk te zijn over twijfel, en hen vervolgens straffen als ze dat doen. Als we werkelijk op zoek zijn naar duurzame oplossingen, moeten we leren dat ongemakkelijke waarheden waardevoller zijn dan comfortabele leugens.

In mijn onderzoek zie ik hoe moeilijk het is om twijfel te verdragen. Toch geloof ik dat we daar opnieuw mee moeten leren omgaan. Niet alleen in de politiek, maar ook

bij onszelf. Twijfel is geen gebrek aan leiderschap. Het is een uiting van reflectie, van besef dat ook de ander gelijk kan hebben, van bereidheid om complexiteit te erkennen.

De wetenschap biedt hierin een voorbeeld. Juist daar wordt twijfel niet gezien als obstakel, maar als drijvende kracht. Hypothesen worden getoetst, uitkomsten herzien, inzichten stapelen zich op – en soms vallen ze weer om. Maar dat proces is geen zwakte. Het is de basis van

Het is voor X en tegen Y. Op protestborden lees je zelden: het is ingewikkeld.

vooruitgang. In een tijd waarin meningen het debat domineren, laat de wetenschap zien hoe waardevol het is om ruimte te houden voor het niet-weten.

Juist daarom staat de wetenschap ook onder druk. Wereldwijd worden universiteiten in diskrediet gebracht of zelfs actief aangevallen – niet zo-

zeer vanwege hun politieke kleur, maar vanwege hun methodische houding: open vragen stellen, voorlopig conclusies trekken, en erkennen dat kennis kan veranderen. In landen als India, Hongarije, de VS en zelfs Nederland zien we pogingen om universiteiten minder internationaal, minder kritisch of minder 'elitair' te maken. Wat hier onder vuur ligt, is niet enkel het instituut, maar het idee dat twijfel legitiem is. In een politieke cultuur die hunkert naar zekerheid, is een instelling die complexiteit verdedigt al snel verdacht.

Als we de polarisatie werkelijk willen verminderen, begint dat met ruimte voor aarzeling. Voor mensen die nog niet precies weten wat ze vinden. Voor politici die durven zeggen: dit vraagstuk is ingewikkeld – en ik weet het nog niet helemaal zeker. Misschien is het tijd voor een nieuw soort protestbord. Geen slogans in hoofdletters, maar een bord waarop staat: 'Voorzichtige denker zoekt medetwijfelaar'.

Keukentafel

Pas als we twijfel een plek geven – in politiek, onderwijs en aan de keukentafel – ontstaat ruimte voor echte gesprekken, gedeelde verantwoordelijkheid en democratie die verder reikt dan de zekerste stem.

Er mag meer aandacht komen voor deze zwarte bladzijde, maar met rugdekking vanuit Den Haag

Meer kolonialisme in de klas? Daar gaan we weer



Gijs Korenblik is docent geschiedenis en voorzitter van de vmbo-commissie van beroepsvereniging VGN

Het slavernijverleden moet meer aandacht krijgen in het onderwijs (*Trouw* online, 12 juni). Ja hoor, daar gaan we weer! Weer Kamerleden die van alles roeptoeteren over hoe ik mijn onderwijs moet vormgeven. Wederom moet ik meer aandacht besteden aan het slavernijverleden, want we praten volgens hen alleen maar over over de Gouden Eeuw. Daarnaast moeten we het slavernijverleden meer integreren in het schoolcurriculum. Goh, wat fijn dat onze politici precies weten wat we de jeugd onderwijzen. Helaas hebben zij werkelijk waar geen flauw idee en wordt er wederom voor electoraal gewin van alles over het onderwijs geroepen.

Laat ik beginnen bij de opmerking van Kamerlid Faith Bruyning (NSC) dat de jeugd nauwelijks iets leert over het plantagesysteem. Zij leren wel degelijk over de verschrikkingen en excessen daarvan. Sterker nog, die maken deel uit van het curriculum geschiedenis (kenmerkend aspect 25 en 29) voor havo en vwo. Zo krijgen deze leerlingen les over de VOC, de trans-Atlantische slavenhandel, het ontstaan van plantage-economieën en het abolitionisme. Bovenstaande onderwerpen keren zelfs terug in de meest recente geschiedenisexamens van de havo en het vwo.

Het slavernijverleden en de excessen daarvan zijn ook onderdeel van de kerndoelen (52 en 53) voor het primaire onderwijs. De leerlingen moeten bijvoorbeeld voor groep 7 zijn onderwezen over de slavenarbeid op de plantages en de rol van de West-Indische Compagnie in de internationale slavenhandel. Uit een onderzoek van het *Historisch Nieuwsblad* uit 2020 bleek dat 9 procent van de lesstof bij ge-

schiedenis over het kolonialisme gaat, waarvan 4 procent slavernij (terwijl dit maar 2 procent is voor de Holocaust).

Dan de opmerking van Kamerlid Michiel van Nispen (SP). Volgens hem moet het slavernijverleden integraal onderdeel worden van het Nederlandse onderwijs. Dat is geen verkeerde gedachte, maar gelukkig wordt er veel gedaan in het onderwijs. Zo spelen eerder beschreven kerndoelen hierin een leidende rol. Er worden bijvoorbeeld vakoverstijgende projecten rondom het slavernijverleden georganiseerd: gedichten over de slavernij schrijven, of herdenkingen met leerlingen bijwonen.

Burgerschap

Daarnaast zijn de hedendaagse gevolgen van het slavernijverleden onderdeel van het curriculum van het vak maatschappijleer (thema Pluriforme Samenleving). Tevens bespreken collega's in het onderwijs actuele thema's zoals Black Live Matters en de Zwarte Pieten-discussie, want dat is onderdeel van onze burgerschapsmissie.

Het is hypocriet dat juist onze politici oproepen tot meer aandacht voor het slavernijverleden, want er is afgelopen woensdag voor het eerst sinds jaren gedebatteerd over het Nederlandse slavernijverleden: een kwestie van de pot verwijt de ketel. Toch is het goed dat dit onderwerp afgelopen week op de Kameragenda stond. Er mag meer aandacht komen voor deze zwarte bladzijde, maar dan wil ik wel als docent rugdekking vanuit Den Haag.

Het geschiedenisonderwijs staat namelijk op middelbare scholen onder druk. Zo zit het vak in het derde leerjaar van de mavo in een concurrentiestrijd met andere vakken en is het vak geschiedenis in de bovenbouw van havo/vwo maar voor de helft van de leerlingen verplicht. Het zou dus veel behulpzamer zijn om het geschiedenisonderwijs in het curriculum een prominentere positie te geven, in plaats van blijven roepen aan de zijlijn.



Een kind knutselt instrumenten voor de viering van Keti Koti op een basisschool. FOTO ANP